

שיל"ת

קונטרס

דפי יד שנו

על סדר הדף היומי

קובץ ביאורים והערות על סדר הדף היומי שנתלכנו
בלימוד בצוותא על ידי

הר"ד זלמן חיים הומינר הי"ו
והבה"ח יוסף יצחק גולדשטיין הי"ו

יוצא לאור ע"י

ארגון שיעורי תורה שע"י קהילת קרעטשניף

גליון סט שנה ב' פרשת צו חודש אדר ב' שנת ה' תשפ"ב לפ"ק
יבמות ד. - ט:

**קוראים המעוניינים להצטרף לרשימת תפוצה במייל
ניתן לפנות לכתובת המייל
sh0533132203@gmail.com**

להנצחות וכן לכל ענייני הגליון ניתן לפנות
להר"ר זלמן חיים הומינר בפל" 053-3132203

נ.ב. הביאורים וההערות נכתבו תוך כדי לימוד ואפשר ונפלו טעויות
ולכן נבקש מכל מי שיש לו הערות או הארות אם יוכל לשלוח בכתב
לכתובת מייל הנ"ל.

פרנס השבוע

עם סגירת הגיליון התבשרנו בבשורה הקשה
על הלקח מאיתנו גדול הדור מרן שר התורה

הגה"ק ר' חיים קנייבסקי זצ"ל

משתתפים אנו בצער הגדול יחד כל עם
ישראל והגיליון מוקדש לעילוי נשמתו הטהורה

בצער וביגון קודר
מערכת דפירשנו

מה בגליון?

- מה שהוקש ייבוס ללא תחסום שור כדין מניין לגמ' ללא תחסום נלמד על היבמה, אולי הכוונה שלא תחסום את היבם מלייבם, ובאמת אפי' במוכה שחין יוכל לייבמה בעל כרחה? (הערה י"ב)
- אוב וידעוני שיכארו מן הכלל ללמד על כולו דבסקילה הוא, קשה למאי בעינן להוציאם מן הכלל, הרי אפשר להשאירם בכלל ולכתוב בכלל עאלמו דמיתתם בסקילה? (הערה י"ג)
- קשה למה כשתירצה הגמ' להך תנא דראשו להעברת תער אחי, ניחא דמזקנו כבר למידים בשאינו שיה בכל, וממילא תנהו עניין לשיה בכל, ומשא"כ לתנא דלעיל שראשו להקפת הראש אחי לא ניחא כן, הרי גם לתנא זה אפשר לומר דמזקנו נלמד לאינו שיה בכל, ותנהו עניין מראשו לשיה בכל? (הערה ט"ו)
- לפי מה שאמרו כאן וכדפירש בתוס' דממקדשי תיראו הו"א לעשותו אלוקות לירא ממנו אם לא שהיה כתוב את שבתותי השמורו, א"כ למה צמעשה דתלמי המלך שכתבו לו חכמים התורה, לא שינו בו כבשאר השינויים שעשו ולכתוב וממנו תיראו במקדש אני ה', ולא חששו שיפרשוהו לאלוקות? (הערה י"ז)

- מה שאמרו מה לי חומר רבה מה לי חומר זוטא, קשה מה הסברא בזה, וכי משום שיהא לו כוח כנגד מי שקלת חזק ממנו, לכך גם ניתן לו כוח נגד מי שחזק ממנו הרבה? (הערה כ')
- במה שאמרו שמיגו להתיר אחות אשה מאשת אח הוא רק כשאיסור אשת אח קדם לאיסור אחות אשה, קשה דהרי בפשיטות ההיתר לייבם אשת אח הוא לא בעיקר איסור אשת אח דהותר בכהאי גוונא, אלא דמלוות ייבום גובר על איסור אשת אח, ואם המתיר הוא לא מכוח אשת אח עצמו למאי בעינן שיהא אשת אח קודם לאחות אשה, הרי המתיר הוא מלוות ייבום, וכוחו במותניו בכל גוונא? (הערה כ"ב)
- מה שדימו בגמ' דרק בנשא מת ומת ואח"כ נשא חי דבעינן דחזיא ביני ביני להא דעולא שראה קרי בליל שמיני דלא נתירו לבהונות משום דלא הותר לכרעתו, מה הדמיון כלל, הרי כאן אם נתירו לאחות אשה ממילא כבר יהא מותר באשת אח, ומשא"כ שם גם אם נתירו לקריו לכרעתו עדיין יהא אסור, ולכך אין שם להתירו, אבל כאן אולי נתירו? (הערה כ"ג)

דף ד ע"א

פז.

בגמ' אלא אוב וידעוני בכלל מכשפים היו ולמה יצאו להקיש להם ולומר לך מה אוב וידעוני בסקילה אף מכשפה בסקילה. היינו כדביאר רש"י שזו מדה בתורה שדבר שהיה בכלל ויצא ממנו לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא. אבל קשה דלמאי בעינן להוציא האוב וידעוני מן הכלל, ולכך להוסיף וליכתבם לעצמם כדי לומר בהו דמיתתם בסקילה, ובוה ללמד על הכלל כולו, הרי היה אפשר לכתוב בכלל עצמו שמיתתם בסקילה, ולא יצטרכו כלל להוציא האוב וידעוני מן הכלל, ולמאי נכתוב בתורה מה שאין צריך לכתוב הרי זה מיותר. והיינו שהקושיא היא מב' צדדים, למה בחינם נוציאם מן הכלל אם אפשר לכתוב הדבר כאן להדיא, ולמה נכתוב כל העניין של אוב וידעוני הרי מיותר הוא, וצ"ע.

פח.

בגמ' ולא יגלה כנף אביו כנף שראה אביו לא יגלה וממאי דבאנוסה כתיב. צריך ביאור מה היא קושיית הגמ' ממאי

פז. בגמ' מניין ליבמה שנפלה לפני מוכה שחין שאין הוסמין אותה שנאמר לא תחסום שור בדישו וסמך ליה כי ישבו אחים יחדו. עיין בראשונים שכבר הקשו מניין לגמ' שמה שאמרו לא תחסום מיירי בלא לחסום את האשה, אולי מיירי בלא תחסום את היבם, ושנותנים לו לייבם גם בכהאי גוונא. והביאור הוא נראה דהיות ולא תחסום שייך יותר במי שחלש שאין לחזק לחסום אותו, ממילא כאן היבמה שדעתה פחות נחשבת דהרי היא מחוייבת להתייבם ע"פ דין ואפי' בעל כרחא, לכך שייך בה יותר הלשון לא תחסום, לומר דבכהאי גוונא לא תחסום אותה אלא תקבע דעתה שלא להתייבם וכופין היבם לחלוץ לה, אבל ביבם אין נופל לשון לא תחסום, דאדרבא הכוח שלו היא ובידו לייבמה בעל כרחא, ומה שייך כאן חסימה אצלו שלכך נאמר לא תחסום.

דבאנוסה מיירי, הרי דבר פשוט הוא שאם אשת אביו כבר נכתב, דכנף אביו מיירי בכנף שראה אביו שלא בדרך אישות והיינו באנוסה, דאל"כ למאי נכתב כנף אביו. ואפי' דאפשר לומר כדלקמן דמיירי בשומרת יבם, מ"מ כנף אביו כל האופנים במשמע, דכל שגילה כנף אביו בין באונם בין ברצון בין בשומרת יבם אסורה על בנו, ולמאי תירצו בגמ' דמסמיכות הכתוב לאונם נערה למידיים כן, הרי גם בלא שנשמכו יש ללמוד כן, וצ"ע.

דף ה ע"א

פ. בגמ' אלא אתיא מראשו דהך תנא דתניא ראשו מה תלמוד לומר וכו'. ביאר רש"י דלהך תנא נלמד דאתי עשה ודחי לא תעשה גם כשהוא לאו השוה בכל, דאם אינו עניין ללאו שאינו שוה בכל, דהרי למידיים כן כבר מזקנו, דאם בכהנים שהרבה עליהם מצוות רבות מ"מ דחי לא תעשה, כ"ש

בשאר לאוים שאינו שוה בכל כן, ממילא מיותר ראשו ללמד לשוה בכל. והיינו דהבינו בגמ' דדוקא למ"ד זה דראשו להעברת תער אתי מתורין הדבר דכבר למידיים מזקנו, אבל למ"ד שראשו להקפת הראש אתי א"א ללמוד מזקנו. ובאמת קשה דמה החילוק ביניהם, הרי בשניהם כתוב קודם ראשו, והוא בא ללמד על לאו שאינו שוה בכל, ולאחריו כתיב זקנו והוא אינו מיותר וכדלעיל שהו"א דלאו של כהנים שהרבה עליהם במצוות לא דחי, ולמה עכשיו למ"ד העברת תער כן ניחא לה לגמ' ללמוד לאינו שוה בכל מזקנו, וממילא שיהא ראשו מיותר לשוה בכל. ואין לומר דמזקנו למידיים קודם לראשו, ולכך למידיים דאם בכהנים דחי לא תעשה כ"ש בשאר לאוים, דאם הלימוד של זקנו הוא קודם, גם למ"ד הקפת הראש יש לומר כן, ולמאי בעינן לתרין דוקא כמ"ד העברת תער. וגם אין זה נכון שיהא זקנו קודם לראשו, דהרי ראשו כתיב קודם, וצ"ע.

דף ו ע"א

צא.

בגמ' יכול יתירא אדם ממקדש
 תלמוד לומר את שבתותי
 תשמורו ואת מקדשי תיראו.
 היינו דבלא שהיה כתוב ואת
 שבתותי תשמורו הו"א
 דממקדש יש לירא כאלוקות,
 וכדפירש בתוד"ה יכול. ולפי זה
 קשה למה כשתרגמו חכמים את
 התורה לתלמי המלך לא שינו
 כאן לומר וממנו תיראו במקדש
 אני ה', הרי היה להם לחשוש
 שיפרשו את המקדש לאלוקות.
 ואולי יש לומר דהיות וכתוב אני
 ה' אחר מקדשי תיראו, ממילא
 ברור הוא דאפי' דיש לירא
 במקדש, מ"מ ה' הוא אלוקינו
 ולא המקדש, ולכך אין שום
 חשש שיפרשו אותו לאלוקות.
 ואם תאמר דא"כ מה בעינן
 ללמוד מההיקש לשבתותי, הרי
 ברור הוא דהמורא שמייירי כאן
 הוא מן ה' ולא מן המקדש,
 ולמאי בעינן היקש זה. ויש לומר
 דזה בא ללמד דאפי' מה
 שיראים במקדש היא לא מן
 המקדש עצמו, אלא המורא הוא
 מן השכינה ששורה במקדש,
 ושלא תאמר דאפי' שאין

צ.

בגמ' אלא משום דאיכא
 למיפרך מנה להנך שכן הכשר
 מצוה. היינו דמשא"כ מצות
 ייבום אפי' דאינו יכול לייבם,
 מ"מ יכול לעשות חליצה, ולכך
 אין בייבום לבדו הכשר מצוה
 אלא אפשר לקיימו בחליצה.
 אבל קשה דמה עניין חליצה
 לייבום, הרי שני מצוות שונים
 הם, והכשר לקיום מצוות ייבום
 אין כאן אם לא שיעבור על
 הלאו, ואפי' שחליצה יכול לקיים
 מ"מ אין בזה הכשר מצוה של
 הייבום, וא"כ עדיין יכול ללמוד
 גם כאן שהעשה דוחה לא
 תעשה מכיבוד אב ואם ומלאווי
 דשבת, ולמאי בעינן למיכתב
 עליה. ואולי יש לומר דאפי' אין
 אפשרות לקיים מצוות ייבום
 במה שחולץ, אבל מ"מ כיון
 דבאם הוא אינו רוצה לייבם
 יכול למיפטר מזה במה שעושה
 חליצה, ממילא כך גם כשיש לו
 לאו כנגד מצות ייבום אמרינן
 שלא יהא פחות מרצונו, ושיוכל
 לבטלה ע"י חליצה.

המקדש אלוקות, מ"מ צוה ה' להיות יראים ממנו. אבל אין זה ממש כתום, דתום' כן פירשו דהחשש הוא שיעשו ממנו אלוקות, וצ"ע.

דף ו ע"ב

צב. בגמ' לא משבת אתה מתיירא אלא ממני שהזהיר על השבת אף מורא האמורה במקדש לא ממקדש אתה מתיירא אלא וכו'. ביאר רש"י דמשבת אין אתה מתיירא דהרי לא כתיב ביה מורא. ולכאורה לפי זה קשה מה עניין שבת למורא מקדש כלל, ואיך אפשר ללמוד זה מזה, הרי אם אתה אומר שמקדש הוא כשבת לעניין מורא, למה כלל נאמרה מורא במקדש, הרי אותו מורא שיש לגבי שבת ממני שהזהיר עליה, כך יש לנו לירא ממני שהזהיר על המקדש גם אם לא יהא כתוב בו מורא, וכמו שבשבת אתה מתיירא ממני שהזהיר עליה ואפי' שלא כתיב, ומאי שנא. ואם תאמר דמ"מ בא

לומר דבמקדש יש להכנס במורא וכדלקמן שלא יכנס במקלו וכו', ואפי' דאין זה מורא מן המקדש עצמו, מ"מ מה עניין שבת לכאן הרי בו לא נאמרו דינים אלו כלל, ואיך נלמד מקדש משבת לעניין ממני יש לירא, וצ"ע.

דף ז ע"א

צג. בגמ' ולמאי דפליק אדעתיה מעיקרא דאתי עשה ודחי לא תעשה מאי או אינו דקאמר. היינו דלפי הבנתינו בהו"א דלא היה לימוד לומר דלא ידחה לא תעשה והיה ברור לך שדחי לא תעשה, מניין היה הו"א לומר שלא ידחה הרי קי"ל דכן דוחה. אבל קשה דלמאי בעינן לבאר עכשיו לפי ההו"א איך אמרו כן, הרי באמת היה קשה לפי הבנתינו בהו"א ולכך הגענו למסקנת הדבר, שההו"א היה ללמוד מקבורת מת מצוה שלא ידחה, ומה איכפת לי איך לבאר לפי הבנתנו בהו"א אם ממילא אין זה נכון, וצ"ע.

צד. בגמ' הדר אמר אטו עשה דוחה לא תעשה לאו לא תעשה חמור מיניה וקאתי עשה ודחי ליה מה לי חומרא זוטא מה לי חומרא רבה. לכאורה קשה דכי משום דהעשה דוחה מי שקצת חזק ממנו לכך נאמר שידחה החזק ממנו הרבה, דמה סברא יש בזה. ואולי יש לומר דמאחר שמצינו שהעשה דוחה מי שחמור ממנו קצת, מן ההכרח יש לומר דלא מכוחו הוא דוחה את הלאו, כי הרי הוא דוחה אפי' מי שכוחו גדול ממנו, ובכוח שלו לבד א"א לו לגבור על החזק ממנו, ואלא מן ההכרח לומר שיש לו מי שנותן לו כוח ודוחפו, ולכך מצליח לגבור על החזק ממנו, או שהיא גזירת הכתוב, וממילא כשם שתבין איך הוא דוחה את הלאו שהוא רק חמור ממנו קצת, ממילא כבר תבין איך גם את החזק ממנו הרבה ידחה, וזה מאותו כוח כדלעיל. אבל באמת א"א לבאר דהיא מכך שמישהו נותן לו כוח, דא"כ עדיין אפשר לומר דלמי שחמור ממנו קצת אותו

מישהו נותן לו כוח, אבל לחזק הרבה כבר אין לו די כוח, ולכך ודאי יש לבאר כהביאור השני שאמרנו דהיא גזירת הכתוב.

דף ז ע"ב

צה. בגמ' ואי לא אהדריה קרא הו"א למאי דנפק נפק ולמאי דלא נפק לא נפק ה"נ אשת אח דאשתרא אישתראי שאר עריות לא. לכאורה קשה, דהרי באשם אמרינן דכל דיני חטאת לא נכללים בו עד שיחזירנו לך הכתוב בפירוש, ולכאורה היה נראה דאפי' דברים שנכתבו בו בפירוש קודם שיצא מן הכלל לא נכללים בו, דהיות ויצא מן הכלל אין לך להחזירו לדינים אלו כל זמן שלא נכתב בהדיא, אבל א"כ יקשה למה כאן באשת אח יהא כלל איסור ערוה בה אפי' בלא ייבום וכגון בנתגרשה, הרי יצאת מן הכלל ולא החזירתה תורה בפירוש, וא"כ למה לא נוציאה מכלל עריות לגמרי. ואלא מוכרחים לומר דמה שאמרו באשם שאין מחזירין עליו דיני קדשים, מיירי

רק במה שלא נכתב בו בהדיא קודם שיצא מן הכלל, אבל מה שהיה נכתב בו בהדיא ודאי לא יתבטל ממנו משום שיצא מן הכלל, דלא אלימא מה שהוציאו הכתוב מן הכלל ממה שנכתב בו קודם, ורק בדינים שנאמרו בקדשים בכללות אותו לא נלמד לאשם עד שיחזירנו הכתוב, וממילא לכך באשת אח אפי' שיצאת מן הכלל של עריות, מ"מ איסור ערוה שנאמרה בה קודם לא בטל ממנו בשביל זה, ולכך אם לא באה לידי ייבום היא אמורה כמקודם על אחי בעלה.

דף ה ע"א

צו. בגמ' תינח היבא דנשא מת ואחר כך נשא חי דמגו דאישתרי איסור אשת אח אישתרי נמי איסור אחות אשה אלא נשא חי וכו'. היינו דמגו אמרינן רק שהלמד ממנו בא אחריו, אבל אם הוא קיים כאן לפניו אינו יכול להגרר אחריו. אבל קשה דהרי לכאורה כל מה

שהתירו ליבם לישא אשת אח הוא אינו היתר בתוך איסור עצמו, והיינו שבאופן זה לא קיים איסור אשת אח, אלא היות ויש כאן מצוות ייבום הוא גובר על איסור אשת אח ומתירה, והראיה דכך הוא ממה שמצינו שבאם הוא פטור מייבום מאיזה סיבה שהוא נשאר עליו איסור אשת אח, ואינו יכול לייבם אפי' אם הוא רוצה, וממילא א"כ כשאתה בא להתיר את איסור אשת אח מכוח מצוות ייבום, למה לא נתיר במיגו גם את אחות אשה, הרי כלל אין נפק"מ למצוות ייבום מתי חל עליך האיסור אחות אשה, אם הוא קודם לאיסור אשת אח או לא, הרי כוח היתרו שוה בשני האופנים, ורק אם היית אומר שההיתר של איסור אשת אח הוא בעיקר האיסור, שבאופן של ייבום הוא מותר, לכך הייתי צריך לומר דהמיגו יפעל רק באופן שהוא קדם לאיסור השני, כיון שהוא בעצמו המתיר והמתיר צריך להיות קודם לנגרר עמו, אבל אם כפי

שאמרנו דההיתר הוא בפני עצמו קשה, וצ"ע.

צז. בגמ' תינח היכא דנשא מת

ומת ואח"כ נשא חי דחזיא ליה

דביני ביני וכו' מי לא מודי

עולא שאם ראה קרי בליל

שמיני שאין מכניס וכו'. היינו

דבנשא מת ולא מת וכבר נשא

חי, היות ועכשיו אינה ראויה לו

שהרי היא אחות אשה, ממילא

גם אין להתיר את האיסור

אחות אשה, דלהיתר הראשון

לא ראויה עכשיו, וכמו כן בראה

קרי בליל שמיני, שבלילה אין

המצורע ראוי להביא קרבנותיו,

ודאי אין לו להכניס ידיו

לבהונות, דא"א להתיר קריו

כשאינו ראוי להתרת צרעתו.

אבל קשה מה הדמיון כלל, הרי

כאן מה שאין היכמה ראויה

להיתרה להתייבם היא רק

משום אותו איסור של אחות

אשה, וממילא אם נתיר לו

עכשיו אחות אשה, בכך גם

תהא ראויה היכמה להתייבם,

וא"כ למה נתיר לו שניהם

עכשיו, ומשא"כ בהא דמצורע

מה שאינו ראוי לקרבנותיו הוא

משום שלילה הוא, וגם אם נתיר לקריו לא יועיל להתירו לצרעתו

ולעשותו ראוי, ולכך אין להתיר

בלילה, וא"כ מה הראויה לכאן.

ומה שכן אפשר להקשות על

איסור אחות אשה, דמיגו אפשר

לעשות רק אם אתה מתיר

עכשיו איסור אחד והיינו

שראויה לכך, דאח"כ אפשר

להתיר עוד איסור נוסף במיגו,

ולכך בחזיא ליה ביני ביני אפשר

להתירה, אבל אם שני

האיסורים נופלים יחד בזה לא

אמרו כלל להתירה, ואין כאן גם

מיגו להתירה, דהרי גם ההיתר

הראשון של אשת אח לא הותר

בכהאי גוונא, אבל אין לקושיא

זו דמיון להא דעולא, וצ"ע.

צח. בגמ' ת"ש רבי אומר ולקח

ולקחה ויבם ויכמה לאסור

צרות ועריות אימא לאסור

צרות של עריות. לכאורה קשה

מהו דאמרו צרות עריות, הרי

אם מיירי בשני דברים דהם

עריות וצרותיהן, היה לברייתא

לומר עריות וצרות. ולפי

התירוץ ניהא דבאמת בדבר

אחד מיירי, והיינו צרות של

עריות, ולכך נקטו צרות ועריות
דכוונתו לצרות של עריות.

צט. בגמ' לאסור צרות ועריות וכו' והא תרי קראי קנסיב וכו' חד למיסר צרה במקום מצוה וחד למישרי צרה שלא במקום מצוה. היינו דמה שאמרו צרות של עריות לשני לימודים מיירי, אבל אין מחלקים בין צרות לעריות לב' נשים, אלא דשניהם בצרות של עריות איירי. אבל לולי דברי הגמ' היה אפשר לבאר דברי הברייתא כפשוטם, דחד למיסר צרות של עריות וזהו צרות דאמרו, וחד למיסר עריות דצרות, והיינו עריות שהם הקרובות של צרותיו, רק דאין כאן טעם למה באמת נאסור אותם עליו, הרי אם לא נשא את הצרות אלו למה ייאסרו קרובותיה עליו, רק דבביאור הלשון גרידא כך משמע, וצ"ע.

ק. בגמ' ה"ק משמיה דרבא צרה נמי לא איצטריך קרא. צריך ביאור דהרי עכשיו אמרנו דמולקחה ויבמה חד למיסר צרה

במקום מצוה, משמע דבעינן לה קרא ולכך למידים כן מויבמה או מולקחה, ואיך אמרו כאן דאין צריך לזה קרא ודי ללמוד כן מסברא. ועיין בתוס' הרא"ש ובמאירי דביארו דמה שהקשו דאין צריך לה קרא הוא דווקא לברייתא דלעיל, ששם למידים איסור כרת על צרה מלצרור, וממילא אם יש בה כרת לא בעי לה קרא, דהרי אין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת, אבל לברייתא שהביאו כאן דלמידים מויבמה ומולקחה, דאין למידים כרת מלצרור, לה בעינן לימוד שצרה במקום מצוה אסורה בייבום.

דף ח ע"ב

קא. בגמ' איפוך אנא במקום מצוה היא אסורה וצרתה מותרת ושלא במקום מצוה שתיחן אפורת. נראה דמה שרצה לומר דווקא איפוך מסברא אמר כן, דמסתבר יותר להתיר צרתה במקום מצוה כדי לקיים בה מצוות ייבום, ובמקום שאין

דף ט ע"א

מצוה באמת לאסור שניהם, וא"כ קושיא היא למה יהא כלל הו"א לומר דבמקום מצוה שתיהן אסורות ולבטל המצוה, וזה שתירצה הגמ' באמת דהיות וכ"כ מסתבר לומר כן, ממילא אין צורך לחדש ולומר עליה, ומכך דכן חדגישה תורה ואמרה עליה, ודאי לחדש באה לומר דבמקום מצוה שתיהן אסורות, ודווקא שלא במקום מצוה הוא דמתירים בה צרתה.

קב. בגמ' דלמא להתירא והכי קאמר רחמנא אשה אל אחותה לא תקח לצרור לא היא ולא צרתה שלא במקום עליה אבל במקום עליה שתיהן מותרות. צריך ביאור מה ההו"א דעליה בא להתירא, הרי אם אין לנו מיעוט למעט שאר עריות מייבום היינו למידיים בפשיטות מאשת אח דכולם מתייבמים, ורק משום עליה מיעטנו אותם, אבל עכשיו דאתה רוצה לרבותם בייבום למאי בעינן כלל קרא לכך, וצ"ע.

קג. בגמ' ובעבודת כוכבים יחיד נשיא ומשיח מביאין שעירה צבור מביאין פר ושעיר. צריך ביאור דמנו כאן יחיד ונשיא ומשיח וצבור אבל בית דין לא מנו כאן, ולמה לא יביאו בי"ד כפרה על הוראתם בשגגה שהטעו את הצבור, כמו שמביאים בסתם הוראה שטעו בה וכנ"ל, ואם כן יש להם להביא קרבן למה לא מנו אותו כאן, וצ"ע.

קד. בגמ' מאי לייתו לייתו פר צבור בשאר מצוות הוא דמייתי. צריך ביאור דהא עדיין יש כן חילוק בין צבור בשאר מצוות ליחידים ששגגו בה, ולמה בעינן חילוק כזה להביא קרבן שלא נמצא בשום אופן שהוא, הרי די לחלק בינה לשאר מקומות בדין של יחיד עצמו, ובוה בקל נמצא איזה דין שלא נמצא בסתם יחידים בשאר מקומות, וצ"ע.

קה. בתוד"ה ורבנן, וא"ת כולה מילתא תיפוק לי מעליה דג"ש

ניתנה לידרש לכל מילי וכו'.
 ור"ת אומר דאפי' מופנה וכו'.
 היינו דר"ת מתרין דאפי' דגם
 ההוא דאחות אשה כן מופנה,
 מ"מ כיון דלעניין חטאת אינה
 מופנה, ומשא"כ לעניין ייבום
 משני צדדים הוא מופנה,
 שבקינן ליה למופנה מצד אחד
 ודרשינן למופנה משני צדדים.
 אבל קשה דהרי גם אם עדיף
 לדרוש מי שמופנה לשני צדדים,
 עדיין אפשר גם לדרוש בנוסף לו
 לאחות אשה אפי' שאינה מופנה
 אלא מצד אחד, דהרי זה
 הקדמנו בקושיא דגו"ש מידרש
 לכל מילי, ומה תירין ר"ת כלל,
 וצ"ע.

דף ט ע"ב

קו. בגמ' דהרי אשת אחיו שלא היה
 בעולמו ופליגי ר"ש ורבנן
 וקתני. היינו דר"ש חולק על
 תנא דמשנתנו וסובר דאשת
 אחיו שלא היה בעולמו מותרת
 להתייבם לו, דכשנפלה לו
 לייבום עכשיו משמעון שהיה
 בעולמו נפלה, ולא נפלה לו

מראובן שלא היה בעולמו. אבל
 צריך ביאור מה באמת הטעם
 להתירה להתייבם, דאם תאמר
 דמצוות ייבום גובר על איסור
 אשת אחיו, א"כ מה החילוק
 בינה לאשת אחיו מאמו שבה
 מודה ר"ש שאסורה להתייבם,
 הרי גם שם האיסור הוא משום
 אשת אחיו, וממילא אפי' שנפלה
 לו לייבום משום שמעון, מ"מ
 היה לו ליאסר עליו משום אחיו
 ראובן. ואולי יש לומר דר"ש
 סבר דאחיו שלא היה בעולמו
 לא רק שאין לו מצוות ייבום
 ומשום דאין כאן אחים יחדו,
 אלא גם אין זה נקרא כלל אשת
 אחיו, היות ואחיו זה לא היה
 בעולמו, וממילא לכך אין כאן
 עוד איסור עליו כלל, ומשום
 אחיו שמעון אין כאן איסור
 דהרי אשתו נפלה לייבום וייבום
 דוחה איסור אשת אח. אבל א"כ
 קשה דהרי אם על אחיו שלא
 היה בעולמו אין איסור אשת
 אח, למה רק בייבום דהיינו
 במקום מצוה התיר ר"ש
 לייבמה, הרי גם בסתם היה לה
 להיות מותרת לינשא לו אם אין

טז

ביאורים

מסכת יבמות

והערות

כאן איסור, ולא מצינו שיהא
ר"ש מתיר בפתסאשת אחיו
שלא היה בעולמו, וצ"ע בסוגיא
זו לקמן (יח:).